

FLORIÁN

Zpravodaj městyse Lázně Toušeň

11-12/2020

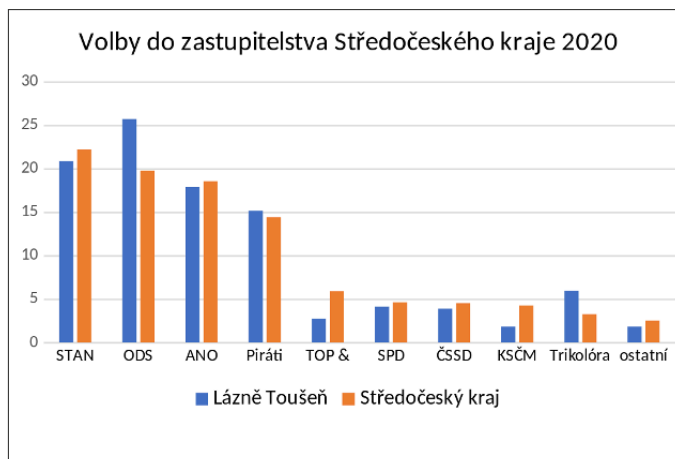
Volby do zastupitelstva Středočeského kraje 2020

Volby do zastupitelstva Středočeského kraje se konaly 2. – 3. října 2020. V Lázních Toušeni volilo z 1033 oprávněných voličů celkem 436 osob, tj. 42,21 %; ve Středočeském kraji byla volební účast 40,66 %, v celé České republice byla volební účast v krajských volbách 37,95 %.

V Lázních Toušeni zůstaly pod 1 % hlasů strany: Rozumní – Petr Hannig 3 (0,688 %), Demokratická strana zelených – za práva zvířat 2 (0,459 %), Svobodní 2 (0,459 %), Dělnická strana sociální spravedlnosti 1 (0,229 %).

Při povolebním jednání dohodly společnou koalici bez ANO strany STAN, ODS, Piráti a koalice s názvem Spojenci, kterou tvoří zástupci TOP 09, hnutí Hlas

a Zelených. V 65členném zastupitelstvu bude mít toto uskupení 50 křesel. Úřad hejtmána (hejtmanky) Středočeského kraje převezme po čtyřech mužích jako třetí žena Mgr. *Petra Pecková* (STAN), dosud starostka Mnichovic. ■ red

strany nad 1 % hlasů (pořadí podle celého kraje)	Lázně Toušeň		Stč Kraj %	% mandátů	počet mandátů
	hlasy	%			
Starostové a nezávislí	91	20,872	22,21	27,69	18
Občanská demokratická strana	112	25,688	19,77	24,62	16
ANO 2011	78	17,890	18,54	23,08	15
Česká pirátská strana	66	15,138	14,41	18,46	12
Spojenci + TOP 09 + Zelení	12	2,752	5,89	6,15	4
Svoboda a přímá demokracie SPD	18	4,128	4,63	-	-
Česká strana sociálně demokratická	17	3,899	4,52	-	-
Komunistická strana Čech a Moravy	8	1,835	4,26	-	-
Trikolóra	26	5,963	3,25	-	-
ostatní pod 1 %	8	1,835	2,52	-	-
celkem	436	100,000	100,00	100,00	65

Zprávy z úřadu městyse

Nouzový stav v Lázních Toušeni

Není nutné příliš rozepisovat opatření, kterými se v těchto dnech všichni řídíme proti šíření nového koronaviru SARS-CoV-2 = onemocnění COVID-19. V souvislosti s tím stále platí úprava provozu úřadu městyse. Aktuální úřední hodiny jsou:

v pondělí od 8 – 13,
ve středu od 13 – 17.

Vyřizování běžných úředních záležitostí probíhá stále přes „úřední okénko“ ve směru od kapličky.

Další úpravy se týkají kulturních akcí, kterých v tomto období bývalo v Lázních Toušeni vředycky dost. Všechny adventní akce jsou prozatím zrušeny s tím, že budeme reagovat na aktuální situaci a podle možností organizovat a případně i plánovat nová kulturní setkání.

V Domě seniorů U Byšických

nadále platí zákaz návštěv. Obyvatelé DS pravidelně dostávají z úřadu městyse dezinfekci na ruce a jednorázové roušky. Dezinfekce a jednorázové roušky jsou k dispozici i pro občany, a to na úřadu městyse.

Děkujeme všem občanům za dodržování vládních nařízení, za zodpovědnost, trpělivost, pochopení a ohleduplnost v této nelehké době.

Dokončení opravy mostku

Dlouho vyhlášený a sledovaný konec rekonstrukce mostku nad *Kabelínským potokem* je za námi. Oproti plánovanému konci září a půlce října se otevření silnice vlivem prodloužení prací posunulo až na 28. 10. 2020. Od tohoto data je silnice do Brandýsa nad Labem opět průjezdná.

Kabelínský potok je na mostku označen podle nejvzdálenějšího pramene jako

Náhradní autobus při železniční výluce 27. 10. 2020

Svémyslický, ačkoli pramení již u *Dehtár*, je znám také jako *Zelenečský* nebo *Zápský* a tři jeho prameny nad *Ostrovem* (sirnoželezitý, sirnouhličitý a čirý) tvoří přítok nazývaný *Teletník*.

Železniční přejezdy

Již před otevřením mostku začaly další práce na kompletní rekonstrukci železniční trati mezi Čelákovicemi a Brandýsem nad Labem. V prvním týdnu

Rekonstrukce železniční trati – foto HN v listopadu 2020

Rekonstrukce přejezdu u hřbitova 10. 11. 2020

Rekonstrukce přejezdu u hřbitova 6. 11. 2020

byly vlaky nahrazeny autobusy pouze mezi Toušením a Čelákovcem, a to bez zastávky U Davídků a bez spojů do Brandýsa. Po otevření mostku začala obvyklá autobusová náhrada vlaků po celé trase oběma směry.

Těsně po dokončení rekonstrukce mostku začala Správa železniční dopravní cesty rekonstruovat železniční přejezdy:

- přejezd P2727 – Čelákovice (u Billy) od 31. 10. do 9. 11. 2020,
- přejezd P2731 – Lázně Toušev (Nehvizdská, u hřbitova) od 4. 11. do 11. 11. 2020,
- přejezd P2739 – Kabelín (u Vekry a Isothermu) od 4. 11. do 20. 11. 2020.

Plán prací byl určen tak, aby mohl být provoz plně obnoven 30. listopadu.

Uzavírka v ulici Nehvizdská

V horní části ulice Nehvizdská probíhá stavba, a tudíž bylo třeba část této ulice po opravě přejezdu znovu uzavřít. Tato uzavírka byla ohlášena do 29. 11. 2020

Rekonstrukce ulic

Převážná část ulic v Lázních Toušev prošla v minulých letech zásadní rekonstrukcí. Na opravu čeká již jen posledních pět ulic. Pro tyto ulice prozatím připravujeme projekt stavby.

Mezitím došlo k menším opravám, a to konkrétně k odstranění děr v asfaltu

v ulicích Na Požárech, Pražská, Za Školou a také u zastávky U Davídků.

Vývaziště

V minulosti jsme informovali o získání dotace na zřízení vývaziště na Labi pro malá plavidla [Florián 2018/9-10/5, 2020/7-8/2]. Po dlouhém vybírání realizační firmy byla konečně realizace zadána. Stavební proces zahrnuje výrobu mol, nanášení speciálních nátěrů pro dlouhou trvanlivost apod. Podle technologického harmonogramu by mělo být na konci června 2021 vývaziště hotovo.

Francouzská zahrada v Parku prof. Procházky je a bude znovu zelená

Změna v silničním provozu v ulici Pražská

Z důvodu zvýšení provozu a také z důvodu zvýšení pohybu cyklistů byly do ulice Pražská umístěny nové dopravní značky, které v místě mění dosavadní přednost zprava. Označena je Pražská ulice jako ulice hlavní, z přilehlých ulic je tedy třeba dát přednost projíždějícímu vozidlu.

Nehvizdská uzavřena (s gramatickou chybou)

Závlaha a revitalizace Parku prof. Procházky

V září započala firma Zahradní architektura Martinov práce na závlaze v Parku prof. Procházky. V současné době je práce dokončena a závlaha hotova. Souběžně se závlahou přibyla do parku řada nových keřů, květin, nová fontánka a do Skleněné vily také wi-fi.

Skatepark

Zájem o skatepark v Toušev vzrůstá [Florián 2020/7-8/2]. Oslovili jsme několik firem, které jsme požádali o nabídku projektu stavby skateparku. S těmito firmami jsme v jednání a budeme pracovat na tom, aby k realizaci došlo co nejdříve.

Přání na konec

Přestože ten letošní Advent bude jiný, než jsme byli dosud zvyklí, věřím, že může

Změna přednosti v jízdě z ulice Nad Itálií

Omezení na Pražské do 29. 11. 2020

přinést spoustu krásných svátečních chvil a času stráveného s nejbližšími.

Zvláštní, nové situace nás nakonec často donutí k novým věcem a jak jsem dnes slyšela v novém projektu TV Naživo: „krize je šance“. Ať je to tedy šance k zajímavým projektům, nápadům, podnětným myšlenkám, splnění snů, lepšímu žití...

Přeji Vám všem hodně sil, zdraví, klidu, krásné Vánoce a radostnější rok 2021. ■

Bc. Jana Hadrboľcová
místostarostka městyse
Lázně Toušev

Nový ředitel

K 1. říjnu 2020 rozhodlo vedení Nemocnice Na Bulovce o výměně na postu ředitele Slatinných lázní Toušev: po Ing. Martině Šimůnkové nově převzal úkoly ředitele Ing. Libor Tejnl. O probíhajících stavebních úpravách budeme informovat v příštím čísle.

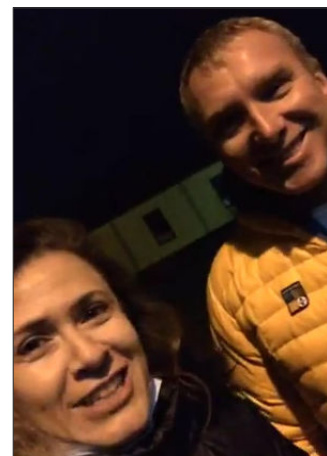
red, foto jvk

Advent online

Přestože jsme se letos nemohli sejit při rozsvěcení vánočního stromu, ti, kdo sledují touševské stránky Facebooku, nepřehlédli přímý přenos z Floriánského náměstí a přání místostarostky Bc. Jany Hadrboľcové a starosty Ing. Luboše Valehracha, MBA.

red, foto záznam Facebook

Vzpomínkový akt u pomníku obětem válek

V květnu se musela pietní vzpomínka u pomníku padlých vlivem situace kolem *koronaviru* obejít bez veřejnosti, školních dětí i zástupců spolků. Květiny přišli položit starosta městyse Ing. *Luboš Valehrach*, MBA, spolu

Místostarostka Bc. Jana Hadrboľcová položila k pomníku padlých věnec s trikolórou

s místostarostkou Bc. *Janou Hadrboľcovou* a kronikářem městyse RNDr. *Janem Králíkem*, CSc. [Florián 2020/5-6/7]. Ani na podzim 28. října 2020 nebyla situace lepší, takže akce se musela konat opět pouze v omezeném počtu účastníků. Za sychravého počasí položili zástupci Obce baráčníků Lázně Toušeň rychtář *Jiří Kučera* a místorychtář *Petr Šeda* kyticí růží a za Úřad městyse přidala věnec s trikolórou místostarostka Bc. *Jana Hadrboľcová*. Kulturní komisi zastoupila *Hana Němečková* a přítomen byl také radní a kronikář městyse RNDr. *Jan Králík*, CSc., ten krát-

Rychtář s místorychtářem baráčníků *Jiří Kučera* s *Petrem Šedou* položili k pomníku padlých květiny

ce promluvil a poděkoval za nové pamětní desky na pomníku, na kterých jsou uvedena dosud nezveřejněná jména Toušeňanů padlých v obou

světových válkách. Společná tichá vzpomínka pak byla věnována všem, kteří za obou válek položili svoje životy. Více na protější straně. ■

Svoz odpadu

Stejně jako jarní, i podzimní svoz odpadu byl rozdělen do dvou sobot. Nejprve 24. října 2020 se na Floriánském náměstí konal svoz odpadu velkoobjemového. Nádherný podzimní den s modrou oblo-

hou jako by k úklidu přímo vybízel. Občané toho rádi využili a naplnili sedm velkých kontejnerů. Multikára odvezla navíc železo, pračky, ledničky. Ve čtvrt na jednu už bylo prosluněné náměstí zcela

uklizené a prázdné. Svoz nebezpečného odpadu se konal 14 dní poté, 7. listopadu. Počasí už přívětivé nebylo, ale i tak se během půlhodinky našlo dost těch, kteří se rádi zbavili nepotřebného nebezpečného odpadu. Příští svoz proběhne na jaře příštího roku a o datu akce budou všichni včas informováni. ■

Sběr velkoobjemového odpadu 24. října 2020

Čtvrtá „toušeňská“ Thálie

Josef Láska v *Petrovi a Lucii* v sokolovně s *Barbarou Mudrovou* 30. 3. 2017

Každým rokem vyhlašuje herecká asociace ČR *Cenu Thálie*. Z umělců, kteří jsou našemu městyši nejbližší, tuto poctu dosud obdržela operní pěvkyně a herečka *Soňa Červená* (2005), nominací byla poctěna herečka *Vladimíra Schilderová-Vítová* (2006) a cenu převzal jevištní výtvarník *Josef Jelínek* (2011) [Florián 2012/7-9/22-23].

Letošní *Cenu Thálie* v kategorii pro činoherce do 33 let získal nám dobře známý herec *Josef Láska*, působící nyní ve Východočeském divadle v Pardubicích. Jeho zráním jsme mohli již dříve sledovat i v Lázních Toušeni ať už v sokolovně nebo na nádvoří Skleněné vily. Poprvé se nám představil ve hře *Vnitřní démon* (12. + 20. 12. 2009). Inscenace, ve kterých jsme mohli na našich dvou jevištích obdivovat jeho spontánní a přirozené herectví, byly ještě čtyři: *Pan Polštář* (9. 11. 2012), *Postel* (17. 12. 2011, 22. 1. 2012, 19. 4. 2013),

Josef Láska ve *Vnitřním démonu* v sokolovně 12. 12. 2009

Dokonalá svatba (6. 12. 2013, 14. 1. 2014, 28. 6. 2014) a naposledy v úžasném představení *Petr a Lucie* (7. 9. 2014, 1. + 2. 7. 2015, 30. 3. 2017) [Florián 2014/9-10/7+14-15; 2015/7-8/4; 2017/5-6/3]. Všech třináct toušeňských vystoupení *Josefa Lásky* režijně vedl náš režisér *Filip Müller* a diváci vždy odcházeli nadmíru spokojeni.

K velkému úspěchu *Josefu Láskovi* blahopřejeme a přejeme mnoho krásných her a splněných rolí. Zlomte vaz! ■

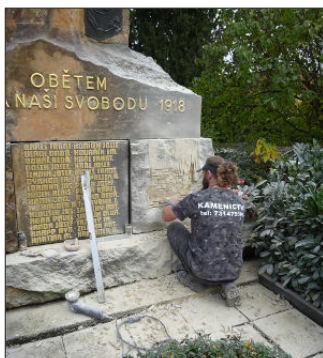
Text a foto *Hana Němečková*

Pamětní desky na pomníku padlých

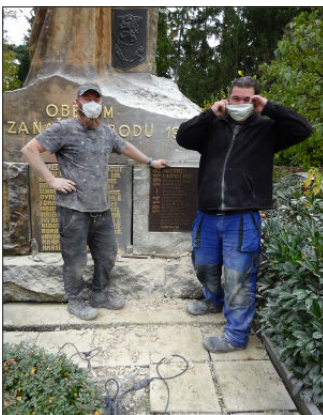
O stavbě pomníku padlých psal Florián podrobněji již před téměř deseti lety [Florián 2011/4-6/8-9]. Pomník byl odhalen 26. června 1927.

Místo pro nápisy určil autor pomníku akademický sochař *Václav Suchomel* tak, aby písmena vystupovala po odsekání pozadí z rovných ploch pod sochou a ze středního čelního pískovcového kvádrů. Jména třiceti tehdy známých obětí **I. světové války** se tak stala věčnou i symbolickou součástí pomníku [Florián 2019/9-10/17].

K připomínce obětí **II. světové války** byla 13. května 1947 za starosty *Františka Šlesingera* vsazena do levé části podstavce bronzová pamětní deska s dalšími jmény, s heslem, slibem a symbolem trnové koruny. Horního nápisu *Obětem*

Příprava místa pro druhou pamětní desku

27. října 2020 – nová pamětní deska je na místě

Bronzová deska z roku 1947 (odcizená v září 2005)

za naši svobodu 1914-1918 se již tehdy dotkl čas. Vystupující písmena nápisu pod sochou zvětrala, byla proto zahlazena a nahrazena kovovými literami. Před 70. výročím odhalení pomníku rozhodl starosta *František Bílý*, aby všechna **jména byla vyzlacena**. Zlacení provedl při generální opravě pomníku na jaře 1997 kamenosochař *Milan Příbýl* z Prahy. Na náklady přispěla obci i sbírka.

Čas se dotkl také bronzové desky. V noci na 18. září 2005 ji vypáčili a odcizili nezjištění vykradači kovů. O nápravu se postaral Okrašlovací spolek pořízením náhradní litinové desky, o jejíž vytvoření a umístění se zasloužil *Otakar Šámal*. Odhalena byla 3. května 2006. Zásluhou starostky *Ludmily Svobodové* následovalo do roka opět pozlacení písmen. V létě 2015 sice kdosi vypáčil a odcizil kovovou číslici „4“, ale díky místostarostce *Mgr. Věře Vojtíškové* nastala rychlá náprava. Od těch let se o pomníku píše každoročně na

První věnec k pomníku s novými pamětními deskami položila 28. října 2020 místostarostka Bc. Jana Hadrbolcová

Pomník po vyzlacení všech písmen v lednu 2004

stránkách Floriána nejméně dvakrát [Florián 2014: 5-6/8, 11-12/7; 2015: 5-6/1+6, 11-12/4+6; 2016: 5-6/6+8, 11-12/4; 2017: 5-6/4, 9-10/11, 11-12/7; 2018: 5-6/6, 11-12/7+9; 2019: 5-6/6, 11-12/5; 2020: 5-6/7, 11-12/5].

Nové pátrání po toušeňských padlých vojácích [Florián 2019: 1-2/14-15, 3-4/14-15, 5-6/14-15] odhalilo postupně pro I. světovou válku dalších patnáct jmen a pro II. světovou válku další jména nejprve upřesnilo [Florián 2011/4-6/11-12] a rovněž doplnilo [Florián 2019/11-12/10]. Na tomto základě rozhodla rada městyse, vedená starostou *Ing. Lubošem Valehrachem*, MBA, vzdát hold i **všem nově zjištěným válečným obětem** pořízením nové dvojice pamětních desek ve shodném výtvarném provedení. Péči místostarostky Bc. *Jany Hadrbolcové* vyrobil nové desky v ateliéru *Gravis* v Netolicích kameníci *Petr Jánůšek* a *Pavel Janoušek* pak v předvečer 28. října 2020 sejmuli náhradní litinovou desku z roku 2006

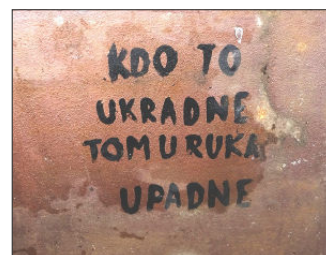
Nové pamětní desky – foto Hana Němečková

Stav po odcizení bronzové desky v září 2005

Pomník s náhradní litinovou deskou po odcizení číslice 4 v létě 2015

Rub sejmuté litinové desky – nápis od Otakara Šámala z jara 2006

a obě nové desky vzorně zasadili tak, jako kdyby zde byly od samého počátku.

Nové pamětní desky jsou z tvrzeného plastu. Pro zloděje kovů jsou bezcenné. Pro uctění památky našich spoluobčanů však mají nevyčíslitelnou hodnotu úcty. ■

kronikář

Z lázní do lázní – nejen Františkových

Měli jsme štěstí. V neděli 4. října 2020 ráno, v posledním termínu, kdy se ještě mohlo cestovat, nastoupila naše osmnáctičlenná společnost do malého autobusu a vyrazila vstříc pohodovému týdnu.

Cestou jsme si udělali občerstvovací zastávku a dojeli do hezkého městečka **Bečov nad Teplou**. Tam jsme se rozdělili. Většina nás šla na zámek na okruhu s *relikviářem sv. Maura*. Slečna průvodkyně nás provázela tak poutavě, že najednou jsme byli na konci prohlídky a mohli si největší vzácnost prohlédnout zblízka. Před odjezdem jsme ještě chtěli navštívit místní muzeum, kde mají historické motocykly kočárky, hračky a nádoby. Bohužel, neměli průvodce. Tak třeba jindy... Kdo nešel na zámek, byl v místní botanické zahradě.

Pak už jsme dojeli do **Františkových Lázní** k lázeňskému *Sanatoriu Dr. Petáka*, kde bydlela většina zájezdu. Všem byla změněna teplota a rozdány pokoje, a hned byla lékařská prohlídka a rozděleny procedury. V hotelu byl i *bazén*, a ten hned vyzkoušel jeden z nás. Nestal se ani zout a svléknout, zato se postaral

o naše zviditelnění. Po ubytování jsme se skoro všichni vydali na procházku po lázních císaře *Františka I.* [foto bylo již ve Floriánu 2019/9-10/8-9].

V pondělí jsme se po procedurách vydali na komentovanou prohlídku zrekonstruovaného *pravoslavného chrámu sv. Olgy*. Další cesta vedla k divadlu a kolem parku k nejkrásnějšímu *aquaparku* v západních Čechách. Mrkli jsme se dovnitř a přemýšleli nad jeho návštěvou. Nakonec se nikomu nechtělo, když v hotelu byl sice malý, ale teplý bazén volně k použití. Cestou zpět do hotelu jsme míjeli několik pramenů. Moc odvážných nás ale nebylo. Jen já jsem poctivě vyzkoušela všechny.

V úterý jsme jeli do **Chebu**. Tři hodiny nám utekly až moc rychle. Ochutnali jsme dobroty v místním *Mličňáku*, nakoupili v jednom z posledních *Priorů*, navštívili *Retromuzeum* a pobavili se vzpomínkami na vystavené exponáty, z nichž některé máme doma dodnes. Pak už nám moc času nezbyvalo, ale i tak jsme si nenechali ujít nákup belgické čokolády za super ceny. Cestou náměstím jsme si prohlédli *Špalíček* a po dřevěné kryté lávce přes *Ohří*

Účastnice zájezdu ve Františkových Lázních

jme došli k autobusu. Ten nás vzal ještě k *sopce* na *Komorní Hůrku*. Moc tam toho k vidění není, ale *sopku* nevidíme u nás často.

Kolonádu v Mariánských Lázních zachytil toušeňský výtvarník Antonín Hakl (1943-2015) rydlem do vrstvené sádry

Ve středu jsme se sešli v *Růžové cukrárně*. Večer pak šlo několik dam na koncert do kostela *Povýšení sv. Kříže*.

Čtvrtek byl opět výletní. Nejdřív jsme jeli na hrad **Vildštejn ve Skalně**. Prošli jsme se kolem hradu a tím nám vyhládlo a šli jsme do hradní restaurace. A tam si dali různé dobroty. Někteří šli na prohlídku hradu, viděli hasičské muzeum, ukázky hradního bydlení a různé vykopávky. Než se setmělo, dojeli jsme k rezervaci *Soos*. Už nebylo moc času, tak jsme se podívali jen na konec stezky s asi 15 bahenními *sopkami*, vyzkoušeli teplotu vody a poslouchali troubení jelenů z blízké obory.

V pátek jsme se sešli opět v *cukrárně* a šli zapálit svíc-

ky do *kapličky* na kraji lesa, abychom se sem opět vrátili. A den jsme zakončili posezením v *Rybárně* s kapřími škvarky, pivem atd.

Protože nám počasí přálo, vydali jsme se v sobotu do **Mariánských Lázní**. K *fontáně* jsme došli chvíli před jejím hraním [Florián 2019/9-19/9]. Bylo to tak krásné, že některým i tekly slzy. Po prohlídce města jsme jeli nahoru k miniaturním stavbám do parku *Boheminium*. Cestou zpět jsme jeli přes **Lázně Kynžvart** a tam jsme navštívili zámeckou kavárnu a park. Dorty v kavárně neměly chybu. Unaveni z bohatého dne jsme dojeli zpět do hotelu. V pátek a v sobotu uspořádala *Lubica* u večere módní přehlídku a všechny dámy si vzaly nové nebo nejlepší oblečení, které měly, a dobře se u toho bavily. Týden uběhl jako voda.

V neděli dopoledne jsme vyrazili k domovu. Zastavili jsme se v **Lokti nad Ohří**, prošli se městem, někteří i *hradem*, dali si oběd v *pizzerii* a odpoledne dojeli v pořádku domů.

Proti výletu do Jeseníků, kde nám hodně přšelo, nám tento výlet počasí přálo. Po týdnu od návratu jsem všechny zkontrolovala a všichni jsme byli v pořádku. Snad nám naopak týden v lázních pomohl a dodal sílu před vším, co pak následovalo při druhém novém stavu. ■

Bc. Miroslava Kořínková

Účastníci zájezdu na hradě Vildštejně

Žákovské střípky z návštěvy výstavy Příběh meče

O výstavě a knížce Příběh meče vědí čtenáři Floriána z předchozího čísla [2020/9-10/8]. O nálezu meče se dočetli víc již před třemi lety [2017/5-6/1+6]. Cílem školního úkolu toušeňských čtvrtáků bylo hlavně procvičit užívání pádů ve větách, ale výsledné slohové práce přinesly překvapivě víc: poznání, zájem, zážitek a potřebu podělit se o to

vše se čtenáři. Cílem téhož školního výletu toušeňských páťáků bylo zhmotnit dojmy do mečů z modelíny.

Vyprávění o meči

Ráno jsem se vzbudil a těšil jsem se na dnešní výlet. Převlékl jsem se a šel jsem na snídani. Pak jsem šel do školy. Ve škole jsme chvilku čekali ve třídě

a pak jsme šli po cyklostezce na výstavu o meči. Všichni se moc těšili na meč. Když jsme došli do Čelákovic, tak jsme přešli náměstí a už jsme byli u muzea. Vstoupili jsme dovnitř a viděli jsme tam zrezlý meč. Byly tam i fotografie s mečem. K meči by se ale hodila i helma. „Meči, nepatřila k tobě ještě helma?“ Ta tam ale nebyla. Pán nám o tom meči něco vyprávěl. Tenhle meč se našel u nás v Toušeni v roce 2016. Našli ho, když bagrovali Malvíny. Chtěl bych vědět, komu opravdu patřil. Pak jsme se koukali na video, jak se vyráběla maketa meče. Šli jsme

zpátky do Toušeně na oběd. Po obědě jsem šel domů a všechno jsem vyprávěl Jonášovi.

Kryštof Sýkora

Super výstava meče

Na výstavě je meč po nalezení. Potom ho udělali tak, jak by mohl vypadat před tím, než se utopil. A to jsme viděli. Viděli jsme oba meče na živo! Výstava byla celá jenom o meči. Byli jsme od toho meče přibližně asi půl metru. Mohli jsme si ho vyfotit zblízka. Lidé, co pracují v muzeu, si meče váží. Očišťují ho a mají z něho radost. Bylo to super.

Tereza Mašková

Meč Kuby Daňhelky

Meč Ondry Bačí

Meč Aničky Kubešové

Meč Stely Javorkové

Meč Maxe Horáka

Meč Emy Valáškové

foto autoři a autorky

Meče byly dva

Byli jsme na výstavě o meči v čelákovickém muzeu. Pan průvodce nám řekl, že tento meč se našel v roce 2016. A že s tímto mečem bojovali i bojovníci ze středověku. Řekl nám o tom meči různé věci. Meče tam byly dva. Tomu nalezenému chyběla koruna. Nejvíc se mi líbilo to video. Dozvěděla jsem se, že se podobné meče našly i v jiných zemích.

Terezie Koubková

Meč z Malvín

Byli jsme v čelákovickém muzeu na výstavě meče. O meči jsme měli zajímavý výklad. Meč byl nalezen na Malvínách v roce 2016. Meč našel bagrista při čištění dna Malvín. Dlouhý pobyt v bahně meči uškodil. S mečem to málem nedopadlo dobře. Byl poškozený, protože mu chyběla hlavice. Nakonec se ho podařilo zachránit a od té doby je vystaven v muzeu.

Sára Lysická

Kouzelný příběh

Slavný meč se našel v Toušeni na Malvínách. Jedná se o středověký meč. S tímto mečem bojovali jen ti nejlepší rytíři. „Meči můj, objev se mi zde!“ Tomuto meči chybí korunka. Vytvořili i repliku meče. O meči se říká, že je kouzelný.

Markéta Černá

Meči, kde jsi?

Byli jsme na výstavě o meči. Byly tam různé obrazy s mečem. Měl tam být dokonce i opravdický meč. Hledala jsem ho a říkala jsem si: „Meči, kde jsi?“ Pak až skoro na konci výstavy jsem spatřila krásný meč. Příběhla jsem k tomu meči a začala jsem si ho prohlížet. Zůstala jsem u něj až do konce výstavy.

Eliška Potočiarová

Starý a nový meč

Se třídou jsme byli na výletě s názvem Příběh meče. O meči jsem se dozvěděl, že se našel na Malvínách. Meče

byly dva. Jeden starý a jeden nový. S mečem bych rád bojoval. K meči jsme se dostali moc blízko.

Antonín Janeček

Šikovný kovář

Meč se našel na vypuštěných Malvínách. Pochází z 11. století. Meč se našel v roce 2016. Byl to první meč, který se našel v Lázních Toušeni. Nikdo neví, kdo ho nosil. Meč je hodně starý. Byl celý zrezlý. Když ho odvezli, aby z něho sundali rez, zjistili, že je na něm plno ozdob. Potom jeden šikovný kovář vyrobil repliku, jak si mysleli, že dřív vypadal. Replika je moc hezká a zdobená drátky. ■

Matyáš Karban

Oba meče zářily ve společné vitrině jako poklad ve vánoční pohádce

Restaurovaný meč a jeho replika byly hlavním středem pozornosti

Všechny meče pěkně pohromadě, foto Dan Toman

Baráčníci v době epidemie

Jak žijeme v této dlouhotrvající zdraví nebezpečné době? Zvláště my, tetičky a sousedé Obce baráčníků v Lázních Toušeni? Byla a je to stále skličující doba. Nelze si popovídat, zazpívat si, smát se některým zajímavostem či anekdotám.

Ale přece! I když jsme již půl roku pravidelně nezasedali na rychtě, v létě jsme to napravili. Po červnovém uvolnění jsme si poseděli „pod ořechem“ na Hradisku, kde nás přivítal náš rychtář, nechybělo ani občerstvení, gratulace oslavencům a živá hudba. Letní setkání se nám povedlo ještě jednou – na přelomu července a srpna – na nové terase domku našeho místopředsedy u příležitosti jeho narozenin. A co myslíte, koho jsme tam s radostí přivítali? Nám všem známého a milého člověka, a mohu-li to tak říct, naši vzácnou příznavkyni, svě-

Valné sedění baráčníků zahajuje troubením ponocný Josef Konopka

ově proslavenou pěvkyní Soňu Červenou. Přišla v doprovodu kronikáře doktora Králíka. Léčila se právě v lázních a přišla své přátele baráčníky pozdravit. Každý jí upřímně tiskl ruku a nechtěl, aby brzy odcházel. Ale čas uplynul jako voda a my už jsme se opět se vzácnou ženou loučili. Pověděli jsme jí, že čteme její knížky a posloucháme arie z CD, které jsme získali při akci, kdy byla jmenována čestnou občankou Lázní Toušeni.

Naše soužití a přátelské baráčnické vztahy se v období koronaviru projevují hlavně v tom, že nechceme, aby byl někdo sám. Hned z počátku epidemie se u nás u všech, i u těch, kdo nejsou členy, objevily ve schránkách doma ušité roušky. Každý máme svůj mobil, takže si všechny důležitosti sdělujeme. I když nás zatím na dvou podzimních seděních byl menší počet, přesto jsme na nikoho nezapomněli. Oslavili jsme dokonce osmdesátiny našeho ponocného Josefa Konopky a všem dalším jubilantům jsme popřáli pevné zdraví, dlouhý a všemi mastmi mazaný vztah k dennímu životu (aby podobných dní bylo co nejvíce) a pak plnou náruč štěstí. Nesměly chybět ani vzájemné gratulace, vinný připítek a písnička *Dej jim Pán Bůh zdraví v tom toušeňským kraji*. Každý oslavenec obdržel čestnou listinu s básní a od rychtáře pěkně těžký dar, že ho ani u jedné ruce

Vzácná návštěva u baráčníků – čestná občanka Soňa Červená

Zleva vzdělavatelka PhDr. Ludmila Konopková, kronikářka Mgr. Eva Kučerová a soused Josef Konopka

neunesl. No řekněte, nezpestřili jsme si tu dlouhou dobu epidemie úsměvně?

A co nyní, v další fázi? Hlavně budeme dodržovat 3R: **roušky, čisté ruce, rozestupy**. Snad nám to pomůže chránit zdraví nejen své a svých nejbližších, ale všech ostatních, které budeme potkávat. ■

PhDr. Ludmila Konopková
tetička vzdělavatelka OB Lázně Toušeni
foto Hana Němečková

Osmdesátiny souseda ponocného

Soused ponocný Josef Konopka s lucernou a troubou ponocárnou

Společenské rozsvěcení vánočního stromu na Floriánském náměstí muselo být letos jako mnoho dalších akcí vlivem koronaviru zrušeno. A tak tentokrát nepřišel pan **Josef Konopka** (* 3. října 1930), *ponocný* s troubou a lucerničkou, jako vystřižený z Ladova obrázku, aby za troubením na svou „*ponocárnu*“ zahájil jedno z nejkrásnějších období roku – Advent. V říjnu letošního roku náš ponocný oslavil ve zdraví osmdesátku. Je činným a velmi aktivním členem Obce baráčníků Lázně Toušeni a zároveň ponocným župy a veleobce. Pravidelná sedění baráčníků na rychtě vždy zahajuje troubením, stejně jako každým rokem Valné zasedání v sokolovně. Každou zprávu ponocného přednese i jako správný *švandymistr* – ve vtipných rýmech. Zúčastňuje se všech důležitých akcí v našem městysi, je všude, kde jsou baráčníci, navštěvuje akce i v okolních

Soused Josef Konopka (vlevo) při sázení Lípy republiky s rychtářem Jiřím Kučerou v Parku prof. Procházky v roce 2018

obcí baráčníků, je ponocným i v 1. župě a dokonce na Veleobci v Praze. Nikdy neodmítne pomoc přátelům, sousedům, rád všem a vždy s úsměvem pomůže.

K životnímu jubileu mu všichni přejeme pevné zdraví, životní optimismus a abychom se ještě mnoho let mohli scházet nejen spolu s baráčníky a nejen pod rozzářeným stromčkem na Floriánském náměstí. ■

Hana Němečková

20 let lávky přes Labe

Dávná touha obnovit most v Toušeni [Florián 2012/10-12/25-28] dostala nadějně obrysy před 25 lety, kdy do návrhu nového územního plánu prosadil starosta *František Bílý* pěší a cyklistickou lávku.

Projekt a stavba

Myšlenka přemostění Labe byla součástí společného postupu obcí ve sdružení *Zátoka (Zápy – Toušeň – Káraný)* při plynofikaci. Projekt předpjaté visuté konstrukce se dvěma pylony vypracoval ateliér *Pontex Praha, s. r. o.*, ocelové dílce připravily *Stavby mostů Praha, a. s.* Práce byly zahájeny 19. října 1999. První v pořadí byly budovány železobetonové pylony, založené jako hlubinné pomocí vrtaných pilot o profilu 920 mm. Každý kotevní blok byl navíc vzepřen pěti šikmými tlačnými mikropilotami dlouhými 15 m. Postup příprav zdržela v březnu 2000 povodeň. Montáž ocelových dílců mohla začít až v průběhu července.

Připravené části mostovky byly postupně sestaveny a smontovány s podporou jednak na pilotech vbudovaných do dna řeky, jednak na zavěšených lanech vedených přes opěrné rámy. Konstrukce byla vysouvána nad hladinu řeky z toušeňského břehu. Na dotek k druhému břehu dospěla 1. srpna 2000 bez omezení lodní dopravy.

Stabilitu lávky zajišťují dvojice předpjatých lan 2×60 mm, spojené s nosnými lany a mostovkou závěsy. Stabilizující lana jsou kotvena do kotevních bloků a uprostřed rozpětí připojena k mostovce. Lávka dosahuje délky 224 m, rozpětí hlavního pole nad hladinou řeky činí 104 m. Výška pylonů 19 m, šířka

Duchovní otec lávky *František Bílý* (uprostřed) s hosty z *Hitzackeru* 9. června 2001

podlahového roštu pro pěší a cyklisty je 2,75 m. Přístupové rampy byly projektovány klasicky jako spojitě trémové ocelové konstrukce.

Lávka byla dokončena s podílem obce Lázně Toušeň ve výši 1 807 000 Kč a toušeňské předmostí v hodnotě díla 2 200 000 Kč. Vstup na ještě nezkolaudovanou lávku byl uvolněn pro veřejnost zcela neoficiálně, k radosti mnohých, už 4. prosince 2000. Novou, právě zkolaudovanou lávku přes Labe převzali do užívání 10. ledna 2001 starosta Káraného *Petr Zatloukal* a místostarosta Lázní Toušene *Jiří Myslívoček*. Převzetí bylo oficiální, ale slavnostní otevření se konalo až v červnu.

Slavnostní otevření

Oslavy otevření lávky přes Labe se konaly v sobotu 9. června 2001. Většina účastníků se sešla na toušeňské straně lávky, vzácné hosty vítaly chlebem a solí tetičky toušeňských baráčníků. Členové *Divadelního souboru* sehráli krátkou kostymovanou scénku dramatika *Václava Dragouna* pro Karla IV., jeho choť *Annu*, trubadúra, šaška, rychtáře a starostku Lázní Toušene *Ludmilu Svobodovou*, která pak spolu se starostou obce Káraný *Petrem Zatloukalem* lávku otevřela přestřížením pásky.

Slavnosti se zúčastnili také zástupci stavebních podniků a projekčních kanceláří, místních Slatinných lázní a Ministerstva zdravotnictví, i dva delegáti z partnerského dolnosaského města *Hitzackeru*.

Po otevření lávky vyhrávala u *Hospůdky Na hřišti* dechová kapela z *Brandýsa nad Labem*, baráčníci a skauti se chlubili svými kroji a káranští hasiči budili obdiv místních kluků třemi vozy včetně obrněného transportéru a výkonné stříkačky. Na podiu u parkoviště před hospůdkou vystoupilo čtrnáct žákův místní základní školy a pět žen *T. J. Sokol* cvičením aerobiku. Kapela hrála znovu od 17 hodin až do večera. Nescházelo ani občerstvení.

Projektant lávky, firma *Pontex Praha, s. r. o.*, a její zhotovitel, firma *Stavby mostů Praha, a. s.*, vydaly k otevření lávky zvláštní reprezentační tisk s barevnými fotografiemi a se situačními výkresy. Východní železobetonový pilíř na toušeňské straně je opatřen pamětním štítkem s údajem o stavbě lávky v jubilejním roce 2000. ■

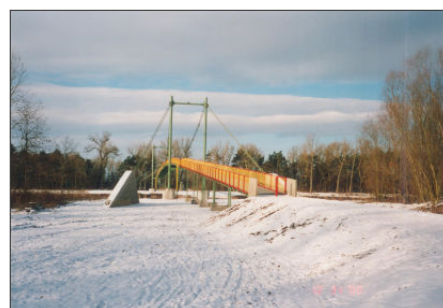
text a foto kronikář městyse
RNDr. Jan Králík, CSc.

Základy stavby v květnu 2000

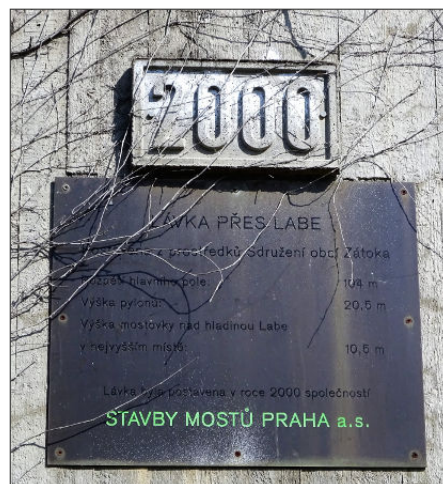
Stavba lávky 1. srpna 2000

Lávka za první zimy - na Silvestra 2000

Slavnost k otevření lávky 9. června 2001

Pamětní deska po dvaceti letech zarůstá

Archeologické překvapení ve Vnoři

S radostí a zvědavostí jsme spolu s kronikářem přijali 27. srpna 2020 pozvání Mgr. *Martiny Hůrky*, historika Oblastního muzea Praha-východ, zúčastnit se komentované prohlídky archeologického naleziště v nedaleké Vnoři. Průvodcem nejen nám, ale mnoha zájemcům o středověkou historii, zde byl Mgr. *Jan Hasil*, Ph.D., z Archeologického ústavu AV ČR, specialista na období raného středověku. Už na konci 19. století zde bylo objeveno rozsáhlé přemyslovské hradiště, datované do 9. a 10. století. Vzniklo v půli dávné přímé cesty mezi Prahou a Toušením, nejspíš při novější odbočce na Boleslav. Původní myšlenku, že se jedná o běžné hradiště, změnil významný objev. Bylo nalezeno mnoho hrobů s lidskými ostatky, mezi nimiž je nejvýznamnější hrob asi čtrnáctileté dívky s vysokým společenským postavením. Její čtyři velké, bronzové, zlacené gombíky mají původ ve Velkomoravské říši. Výroba byla nákladná a jistě trvala stovky hodin.

Výzkum bude nadále probíhat a časem se vědci i milovníci historie určitě dovědí mnoho dalšího. Návštěva nás nadchla. Vidět vše na vlastní oči, pozorovat studenty při práci, slyšet úžasný výklad odborníka, jeho přesné odpovědi na všechny zvědavé otázky, ochota předvést fotografie z místa nálezu a trpělivě čekat, až si je všichni vyfotí, to vše se spojilo v jeden nezapomenutelný zážitek. ■

text a foto Hana Němečková

Výklad nad místem nálezů, foto jvk

Hroby narušené zdívm

Gombíky z hrobu čtrnáctileté dívky

Po čtyřech stoletích

Tricetiletá válka v mnohém přeuspořádala Evropu do půdorysu, na kterém žijeme dodnes. Měla řadu příčin i počátků, nejen hrobský kostel a pražskou defenestraci. Historik *Antonín Gindely* už před půl-druhým stoletím upozornil na střet, který se odehrál z jara 1616 na zámku v Brandýse nad Labem, kam za císařem *Matyášem* přijeli vyslanci českých stavů *Jindřich Matyáš hrabě z Thurnu*, *Oldřich Gerštrof* a *Šimon Kohout* z *Lichtenfelsa*: stěžovali si na jednání královských místodržících, ale: „Císař stížnosti nevyhověl a užil při tom slovo příkrých, jimiž přítomní defensorové byli velice popuzeni, i shledává se v nich důležitý popud k válce tricetileté.“ [A. Gindely: Dějiny českého povstání I, 1870, s. 103-106].

O konečné roznětce tricetileté války – **bitvě na Bílé hoře** – měly přijít do Tou-

Pražská defenestrace 1618 na rytině Johanna Philippa Abelina

šeně zprávy v představě spisovatele *Josefa Jiřího Stankovského* již v předvečer 8. listopadu právě před 400 lety:

„Den 7. listopadu roku 1620 schýlil se ku konci. Směrem od Brandýsa cválal po silnici jezdec, zahalen v široký plášť a širák hluboko přes čelo. Konečně zahlédl v dáli slabé, kmitavé světélko. Vycházelo z proní chatrče vsi Toušeně. Bodl koně ostruhou a v málo okamžicích dorazil ke stavení, jehož průčelí ozdobeno velikým chvojovým věncem.“

Toušeňská hospoda byla daleko široko pověstná. Mladý Mach Turnovský tiskl všem přítomným přátelsky ruku a posadil se v čelo stolu mezi toušeňské sousedy:

»Jak jsem, přátelé, nejednou předvídal, tak se stalo. Dle zpráv, které došly dnes do Brandýsa, očekává se zítra rozhodná bitva. Jak asi skončí, můžeme se domyslet. «

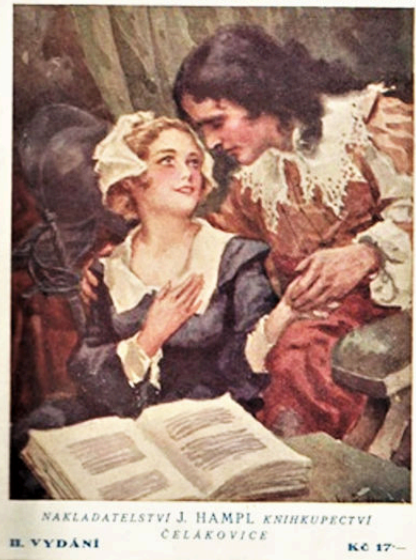
Jednohlasý výkřik zděšení rozlehl se jizbou. »Ve vojstě českém panuje všeobecná malátnost. Všichni spoléhají toliko na oněch osm tisíc mužů vojska uherského, které byl do Čech vyslal sedmihradský kníže *Betlen Gabor* a kteří, jak víte, u Brandýsa leží táborem. «

»Co se s námi stane? Co se bude dít?« volali někteří přítomní...“

[J. J. Stankovský: *Vnučka farářova*, 1876, I. kap.]

Co se pak v Toušeni opravdu dělo, nevíme. Všechny místní přímé písemné doklady byly za tricetileté války zničeny. Události lze odhadovat až

JOS. JIŘÍ STANKOVSKÝ,
VNUČKA FARÁŘOVA

Obálka Stankovského románu z Tricetileté války - II. vydání 1934

z důsledků: vyrabování hospodářství, nucené ubytování vojska, zkáza hrádků a zámku, vypalování domů a vyhladovění obyvatel = válečné útrapy mimo dnešní představivost. Věrohodný popis se zachoval pouze v sousedních Čelákovcích v radním manuálu *Pavla Ježdíka* [MM v Čelákovcích 2016, 456 stran] [Florián 2016/5-6/12]. Odtud se ví o dvou toušeňských rychtářích z konce války a těsně po ní: *Vít Hůlka* a *Jiří Novotný*. Žádné čtení o válce není radostné. ■

jvk

Clo na toušeňských mostech

Vypravme se do poloviny 16. století. Na českém trůně sedí *Ferdinand I. Habsburský*, který byl po smrti *Ludvíka Jagellonského* († 1526 v bitvě u Moháče) zvolen českým králem. Ferdinand se snažil posílit zprvu slabou panovnickou pozici. Výtečnou příležitost dostal roku 1547, kdy po nepovedeném povstání české šlechty a měst získal volnou ruku ke konfiskacím. Do panovnického majetku spravovaného Českou královskou komorou tehdy přešel i majetek *Krajířů z Krajku*, a s tím také **Toušeň**. Při Labi se tak vytvořil ucelený pás tří královských panství: *brandýského, přerovského a lyského*.

Příjmy do panské pokladny plynuly z rozličných zdrojů, mj. i z výběru **cla**. To bylo vybíráno při průchodu určitými místy od obchodníků za převážené potraviny, výrobky či hnaný dobytek. V případě řeky Labe se však naskývala příležitost vybírat clo prakticky od kohokoli na místech, která se jen tak nedala obejít – u přívozů a mostů. V našem regionu šlo o most *brandýský*, k němuž ještě v 16. století přibýly další, mj. i **toušeňský**.

Dobrozdání o nahrazení toušeňského přívozu mostní soustavou vydal místodržitel českých zemí arcivévoda *Ferdinand II. Tyrolský*, most byl postaven v letech 1561-1562 [Florián 2012/10-12/25-28; 2018/1-2/7]. Opatření se dočkalo i vybírání cla. Opakované potíže registruje správa brandýského panství se šlechtou. Někteří její členové se snažili z placení vymluvit s poukazem na to, že když využívají most, a ne prám, platit nemusí, jindy zase převážené zboží vykazovali jako zboží „pro vlastní potřebu“ (tedy ne pro trh).

Léta 1565 píše *Jan Lichvic z Lichvic*: „... co se dotejče nového mostu u Toušeně, kdež prve prám a přívoz jest bejval, a stav panský a rytířský clo platili, a až posavad někteří platí, ale na větším díle toho se zbraňují pravíc[e], poněvadž most jest, že platiti povinni nejsou, celnému laji i bítí [ho] chtějí, takže před nimi ucházeti musí.“

Léta 1591 si brandýský důchodní písař *Pavel Matějčec* opět stěžuje: „...mnozí jak ze stavu panského, tak rytířského vysílají čeládku svou s vozy, koňmi a s pivem do měst pražských netoliko s svými vlastními věcmi, ale i prodávouce lidem přespolním a handlířům buď ryby, másla, sýry i jiné rozličné věci. Na to jim tolikéž, jako by toho k své vlastní potřebě vězti dali, listy fedrovní pod sekryty [pečetěmi] svými, aby na mostech anebo místech mejtních k tomu vysázených žádnejmi či obtěžování nebyli, dávají, což se již velmi zhusta děje.“

Celný se řídil nařízeními královské komory, v podstatě celními tarify. Níže čteme z toho toušeňského, který sice není datován, dle všeho však pochází ze 70. či 80. let 16. století. Vidíme v něm platby za povozy. Když forman nebo sedlák převážel obilí nebo další produkty, zaplatil více, než když jel vůz prázdný. Drobná částka se vydávala i za každého koně, který povoz táhl. **S výjimkou místních** (obyvatel Toušeně a Čelákovic) platili všichni, i pěší, kteří se chtěli dostat na druhou stranu řeky. A když hnali dobytek, museli za každý kus přispět rovněž drobnou částkou. Ze zboží vidíme přímo vyjmenované tyto položky: obilí, sůl, sukno, různé zvířecí kůže či živý dobytek, pivo, víno, sýry, ryby, ale také třeba nářadí jako sekery, lopaty, rýče, rovněž keramické kuchyňské hrnce, ale i dřevěné nádoby.

Zvláštní úprava platila pro šlechtice: „Co se stavu panského a rytířského dotejče, kdyby [jejich] poddaní nějaké potřeby a náklady jim náležitě, vezli a od nich pořádný listy fedrovní na to ukázali, ty mohou bez cla pasírování [propuštění] býti. Však má se na to pilný pozor držeti, aby se skrz takové listy (jakž jest se předešle dávalo) žádný obmyslové neužívali.“ Jestli se šlechta mohla v některých případech placení vyhnout, pak Židé na tom byli opačně: „A co se židův dotejče, ti mají z celého nákladu o jeden groš více dávat, protože jest věc židovská, aby byl rozdíl mezi židem a křesťanem.“

Dřevěné mosty (tím pádem i dálková cesta překračující Labe) u Toušeně sice v 18. století zanikly, avšak **clo** se zde za-

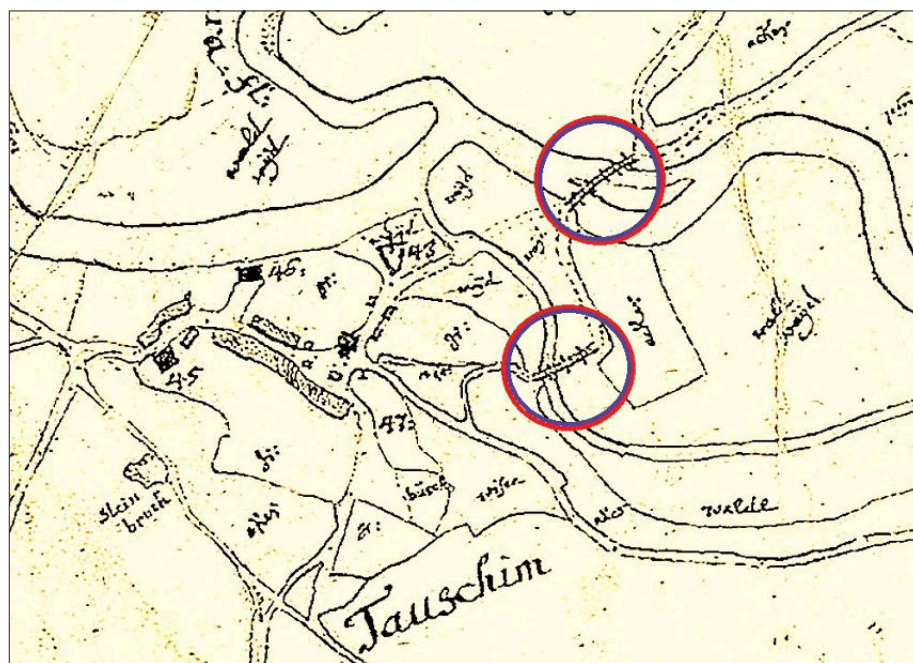
Stránka z ceníku toušeňského cla, který je uložen v Národním archivu

čalo vybírat ještě jednou, a to po polovině 19. století přímo v obci na silnici z Brandýsa do Čelákovic. O tom píše více nejstarší toušeňská kronika, jejíž prepis je ke stažení na webu městyse (strany 46-47, v originále 438-439).

Prameny a literatura: *Národní archiv, Stará manipulace, i. č. 276, sign. B 94/51, Clo v Brandýse, Toušeni a Přerově (70. -80. léta 16. stol.)*; *Národní archiv, Stará manipulace, i. č. 276, sign. B 94/58, Clo v Toušeni (1565-1591)*

Výřez mapy: *Státní oblastní archiv v Praze, Velkostatek Brandýs nad Labem, inv. č. 3569 (1764)* ■

Mgr. Martin Hůrka
historik Oblastního muzea Praha-východ

Výřez mapy brandýského panství z roku 1764 s mosty v Toušeni

Čerti

První příběh

V dávných časech chodil po okolí Toušeně student Matěj a zapisoval si česká přísloví. Posbíral jich pěknou řádku i o čertech:

Obať sou čert jako ďábel | Mrzí mne co čert | Nech ho u všech čertů | Však jest správný čertu v dary dáti | Drobet mu upilováno rohů | Nemá-li býti po Bohu, nechať také není po čertu | Svěho stínu se bojí | I kozí srst k stánku obětována | Čert mi to navalil | Kdo za rohy nadrží, za vocas jistě nic | Nezkoušej toho, co má ocas černý. Když jich měl jedenáct, čerti mu další sbírání překazili, aby těch rčení nenasbíral dvanáct jako apoštolů. A všechny jeho poznámky mu schválili tak, že je po čtvrt tisíciletí nikdo nenašel.

Druhý příběh

Psal se rok 1562 a Hněvsa se dověděl, že na brandýském panství hledají výběrčího pro nové mosty v Toušeni:

„Kdo jiný bude vědět, kolik lidí projelo a kolik zaplatili?“ těšil se Hněvsa. *„Penízky se jen pohrnou!“*

Za výběrčího se přihlásil také brandýský žid Löbl, ale protože ani on neposlal na zámek žádné všimné, mostným raději jmenovali Hněvsu.

Hněvsa se ocitl ve svém živlu. Ne nadarmo se mu začalo přezdívat Hněvsa Bezsrdce. Když si na něho formani stěžovali v toušeňské krčmě, utěšoval krčmář nešťastníky: *„To nevadí, třeba přijde do pekla.“*

Tak to šlo, dokud jednou z jara nepřišla velká voda. To se zrovna vracela chudá Markyta s chrastím na zádech z paběrky v borku za Labem.

„Zaplat!“ křičel na ni Hněvsa, že to bylo slyšet snad až v káranském lese.

„Nemám, jsem chudá,“ tiše odpověděla stará Markyta.

„Chrastí na zem! A najdi si někoho, kdo ti půjčí!“

V té chvíli – z ničeho nic – se objevil za ženou pán v černém splývavém plášti a pravil:

„Tady máš za tu ženu!“ a hodil výběrčímu na stůl zlaťák. Hněvsovi se zaleskly

Čert ze sokolských šibřinek 1920 na kresbě Josefa Jelínka (2020)

oči. Na dubové desce se točil a zvonil krásný zlatý dukát.

„Tak si to chraští odnes,“ řekl Hněvsa ustrašené Markytě, aniž s dukátou spustil oči. Peníz dotančil a Hněvsa po něm vztáhl ruku. Ale když se zlaťáku dotkl, peníz jako by do dubové desky vrostl.

„To není možné,“ zabrumlal pro sebe Bezsrdce a tu ho napadlo, že má při boku tesák. Sáh po něm a špičkou čepele zaryl do dřeva. Když peníz silou vydloubl, zlaťák vyskočil a zabořil se do písku.

„To tedy né!“ vykřikl mýtný Hněvsa a začal rukama hrabat a vůbec si nevšiml lidí, kteří projížděli, aniž zaplatili.

„Už se zase zaleskl!“ Odlesky mince pohaněly lakomého nelidu Bezsrdce, aby dál a dál hrabal. Ale marně. Kdykoli už celý zchvácený peníz zahlédl, ten krásný, zlatý, třpytivý dukát mu zmizel ještě hlouběji.

Snad to byl čertův dukát, kterým si pekelník hříšníka odlákal. Druhého dne už u mostu Hněvsa Bezsrdce nestál.

Hloupý čert Jana Karpaše

Převlečený čert Jana Karpaše

Základní podoba pověstí je ústní. Vyprávění je obměňuje, rozvíjí a přibarvuje. Florián nemá zvukovou podobu, připomíná proto čtenářům místní pověsti v podobě písemné. Obměňovat, rozvíjet a přibarvovat je mohou dál čtenáři novým vyprávěním jen a jen sami...

V krčmě se pak vyprávělo, že prý se dohrabal až do pekla.

Třetí příběh

„To bylo ve dvacátým nebo v jednadvacátým roce. Šibřinky se jmenovaly „V pekle“. Všecko to režíroval inženýr Ryšánek z vodárny. Sokolovna byla vyčalouněná červeně, zkratka peklo, a celý výbor Sokola, starosta Tonánek Jandův v čele, dělali čerty. Hložek, krejčí, jim všecko šil: červený fraky, černý kalhoty, bílý vesty a červený motýlky, holt škrabošky a papírový červený cylindry. A bylo jich dvanáct. Ale najednou – bylo jich třináct! Kdo je ten třináctý? To trvalo, než se na to přišlo! U Hložka totiž ty kostýmy vypátrala Nanda Kučerová, jináč se jí tady neřeklo, mladší dcera řídicího učitele Kučery. Byla velká, štíhlá, a nechala si ten červený frak ušít taky. Měla škrabošku, a tak ji nikdo nepoznal, dokud ji o půlnoci nesundala.“

Čtvrtý příběh

Káča míří ke dveřím. Najednou se zarazí a couvne. Před ní stojí Janek. Před sebou nese jako svátost generálskou šavli: *„Jsem tady dobře na toušeňským mlejně?“*

Káča si ho nedůvěřivě prohlíží: *„Smekni! Čepici dolů!“* Janek podává Káče šavli a řekne nechápavě: *„Co že mám? Když vám to, panenko, udělá radost...“* Káča vezme šavli a nepřestává hledět mládenci do očí. Janek smekne a představí se: *„Janek. Jan. Jeniček. Honza. Jak se poupátku líbí.“* Káča zahodí šavli a probírá se Jankovi ve vlasech. Janek je mile

Čtyři čerti přijeli z Nového Veselí (2017)

Pět čertů přijelo z Louňovic (2015)

Tři čerti přijeli z Předměřic nad Labem (2011)

(Čertovo kvítko) Do Luciperky se převtělila Kamila Lejsková (1994)

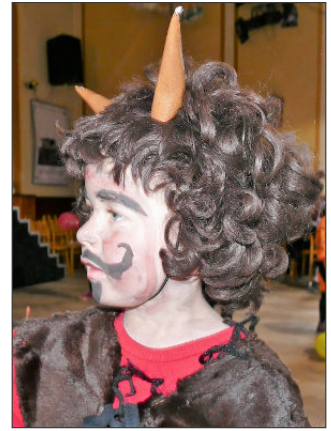
Čert Ondra nikdy nespí

Čert Luboš s pytlek

Čertička na karnevalu

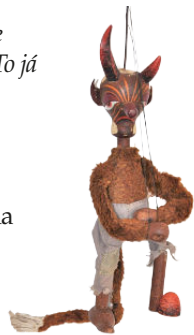

Čertík na karnevalu

prekvapen: „Takhle mě ještě nikde nevítili.“ Káča o krok ustoupí: „To já jen z opatrnosti,“ ale nepřestane hledět Jankovi do očí.

Pátý příběh

Nejmenovaný redaktor Florián a archivář Divadelního spolku dostali za úkol vypořádat za posledních 100 let jednotlivé linky v soupisu her, kterým se tleskalo v toušeňské sokolovně. V poznámkách si začali zapisovat: 2017 *Jak se čerti ženili* (z Nového Veselí), 2015 *Jak si čerti hráli na divadlo* (z Nymburka), 2015 *Čert a Káča trochu jinak* (z Louňovic), 2011 *Jak byla čertům v pekle zima* (z Předměřic n/L), 2011 *Čertovská pohádka* (z Brandýsa n/L), 2009 *Čert a Káča* (z Polné), 2009 *Ženich pro čertici* (z České Skalice), 2008 *Jak Kašpárek učil čerty zpívat* (ze Sadské), 2007 *Švec a čert* (z Předměřic n/L), 2006 *Zkoušky čerta Belínka* (z Poniklé), 2004 *Hrátky s čertem* (z Brandýsa n/L). Nestihli ale zapsat víc, než jedenáct her. Pořádavž nejspíš právě tolik se zdálo toušeňským čertům už zase příliš, aby jich nebylo dvanáct jako apoštolů, a všechna další data proto pořadově uschovali.

Různorohý čert Jana Karpaše

Hanka. Ten se na čerty neohlížel a zveřejnil Červenkovu sbírku v Časopisu vlastenského museum v Čechách [III, 1829, s. 29-74]. S doplňky od Jana Blahoslava je těch přísloví na 850. Nejen o čertech.

2/ Příběh je zkráceným zněním povídky Václava Dragouna (1938-2017) [Florián 2017/3-4/12] **O čertově dukátu** [Tucet příběhů z Toušene, 2010, s. 27-31]. Děj rozvíjí zprávy o vybírání cla na právě dokončených toušeňských mostech. Postavy jsou smyšlené, chování lidí a ďábla nikoli. Při literární premiéře U Byšických 23. 4. 2004 ztělesnili Hněvsu Bohuslav Prokop, Markytku Milada Klimentová a Ďábla Aleš Drobílek.

3/ Vyprávění Marie Sedláčkové (1886-1974), matky generála Tomáše Sedláčka, dokládá oblibu místních pověstí o čertech. Zvukový záznam byl pořízen 22. 11. 1968. Svědectví navíc připomíná, že počet 12 je pro čerty nebezpečný, a čím se dá překonat. Odvážná Nanda Kučerová byla teta naší paní učitelky Olgy Kühmelové [Florián 2020/1-2/14-15].

4/ Rozhovor pochází z divadelní hry Milana Pavlíka (1923-2012) *Čertovo kvítko*,

napsané pro toušeňské divadelníky a jimi také vzápětí premiérované (10. 12. 1994). Děj se odehrává v I. obrazu na toušeňském mlýně: obava z všudypřítomnosti čertů v převleku je všudypřítomná. Autor je znám jako filmový scénárista a v hudebních kruzích jako otec houslového virtuosa Čeňka Pavlíka [Florián 2015/9-10/8]. Titulní *Čertovo kvítko* hrála Barbora Habrová, úlohu Luciperky napsal autor na tělo Kamile Lejskové, Káču a Janka představovali Daniela Paálová a Pavel Wieser.

5/ Důvod neúspěchu redaktora a archiváře je naznačen v textu. Kdyby čertům neselhal trpělivost, mohl by výčet pokračovat: 2003 *Ženich pro čertici* (ze Štěpánova), 1994 *Čertovo kvítko* (právě zmíněné), 1996 *Čert a Káča* (z Čelákovic), 1988 *Jak byla čertům v pekle zima*, 1950 *Hrátky s čertem*. Teprve pak by nastalo v sokolovně po čertech pusto a prázdno. Ne ovšem o mikulášských nadílkách a masopustních šibřinkách, kdy se to v sokolovně čerty často hemžilo. Divadelní převaha čertů od počátku 21. století je ovšem tak jako tak znepokojivá. ■

fota čertů ze sokolovny Hana Němečková
jvk a archiv Jana Karpaše
text kronikář

Zvěstí souběh

1/ Student Matěj byl nepochybně Matěj Červenka (1521-1569) z Čelákovic, kde možná budou v únoru 2021 slavit 500 let od jeho narození. Sbíral-li přísloví v okolí, sbíral jistě i v Toušeni. Prorocky zapsal také české rčení: „Chodí v roušce, ona v kukle.“ Pilně pak studoval ve Wittenberku a Basileji, dokonce snad u Luthera a Melanchthona, a působil jako bratrský dějepisec v Prostějově a Mladé Boleslavi. V roce 1557 byl povolán mezi biskupy Jednoty bratrské, přesídlil do Ivančic, podílel se na překladu bible, psal o češtině a sbíral i písně. Zemřel na Moravě. Když kdosi našel jeho soupis českých přísloví, vložil jej do tištěného svazku jiné podobné práce, kde rukopis po 250 letech našel Václav

Půl stovky Floriánů

V závěru roku Florián dovršil za léta 2011-2020 půl stovky čísel a sluší se proto ohlédnutí z jiného úhlu, než jaký čtenáři znají [2016/3-4/6; 2019/1-2/11; 2019/3-4/12].

Florián přinesl dosud svým čtenářům péči tří redakčních kolektivů 1 200 stran, 2 346 obrázků, 553 kreseb, a 2 377 článků od 358 autorů, mimo jiné i o 80 osobnostech. První zpravodaj s názvem *Florián* vyšel ve formátu A5 (měl 36 stran), všechna ostatní čísla (očíslovaná později) měla formát A4 a počet stran se po úvodní vlně ustálil na 16 nebo 20.

Tisk 46 čísel (1 092 stran) sponzoroval Ing. *Filip Červinka*, MBA, generální ředitel firmy **Ferratt International Czech, s.r.o.**, v tiskárně v Horních Počernicích, kde také v prvních dvou letech dostával Florián grafickou podobu po 9 čísel (424 stran). V přepočtu na dnešní ceny dosáhla celková hodnota tohoto sponzorství 953 582 Kč. V letech

2014-2018 připravoval grafickou podobu Floriána Mgr. *Martin Černý* – celkem pro 38 čísel (488 stran). Profesionální grafik by si za takovou práci řekl o 305 000 Kč. Podobně zdarma připravoval grafickou tvář dalších 12 čísel (236 stran) Ing. *Martin Javorek*. Jeho dobrovolná nehonoranová práce by jinde stála 147 500 Kč. Bez započtení redakčních prací dosahuje dosavadní sponzorská podpora vydávání Floriána (za deset let) 953 582 + 305 000 + 147 500 = 1 406 082 Kč.

Rok 2020 ale změnil mnohé, včetně možností sponzorů.

Zastupitelstvo městyse se věnovalo

vydávání Floriána v rozpravě 30. září 2020 a vyslovilo poděkování za dosavadní sponzorství Ing. *Filipu Červinkovi*, MBA, Mgr. *Martinu Černému* a Ing. *Martinu Javorkovi*. O dalším vydávání Floriána se pak hlasovalo. Protože stávající redaktoři textů a stávající grafik byli jako členové zastupitelstva v této věci „ve střetu zájmů“, hlasování se zdrželi. Ostatní zastupitelé přesto jednoznačně rozhodli pokračovat ve vydávání Floriána v roce 2021 i za nestalé situace. Výsledek hlasování přijali textoví redaktoři *Hana Němečková* a RNDr. *Jan Králík*, CSc. jako úkol pracovat dál – samozřejmě opět ve sponzorském režimu. Tisk již převzala za obvyklou cenovou úhradu firma **Grafické studio a tiskárna Durabo** v Čelákovcích, k práci grafika přislíbil svůj sponzorský návrat Mgr. *Martin Černý*. Z pěti sponzorů tak tři ubyli, jeden se vrátil a dva zůstali: redakce bude opět v plném počtu. Změnu by měl zaznamenat jen ten, kdo si porovná tiráž tohoto a následujícího čísla. ■

red

Florián 2012 10-12

Florián 2016 11-12

Florián 2019 1-2

Florián 2020 1-2

Milý chlapík s duší kluka

Z Káraného k nám přišla smutná zpráva. Dne 30. října 2020, pár dní po oslavě 97. narozenin, zemřel toušeňský rodák pan **Břetislav Šesták** (*6. 10. 1923). Ač se mu blížila stovka, pro každého, kdo ho znal, to byl do posledních chvil stále ten milý chlapík s duší kluka, který zvládne tolik aktivit, že by mu mohli leckdy o polovinu mladší závidět. V mládí byl aktivní a výborný cyklista a hokejista. Pověstná byla jeho nezměrná láska k motorismu. Jeho auta vypadala za všech okolností a vždy jako by právě vyjela z výroby, ať se jednalo o značku BMW, Mercedes či Peugeot. Auta řídil do posledních chvil. Každý, kdo ho

znal, věděl i o jeho velké lásce k foto-grafování. Svatby, jak říkal, stihl i tři denně, a pak vyvolával a vyvolával, a než se svatební hosté rozešli, měli fotky na stole. A kolik generací má také jeho fotografie z vítání občánků! Samozřejmě fotil i akce v Káraném, kam se z Toušeně příjezil. A co by to bylo za kluka od vody, kdyby nerybařil! Uměl toho tolik a s úsměvem, obrovskou energií a rád o všem vyprávěl. Měl výbornou rodinu, kterou miloval a ona milovala jeho. Miloval život, který žil naplno. Na takového člověka se nedá a nemůže zapomenout! ■

Hana Němečková

Břetislav Šesták ještě 3. října 2020 – foto z archivu dcery Evy

Úřední hodiny úřadu městyse

Hlavní 56

pondělí

úřední hodiny:

8:00 – 12:00 13:00 – 17:00

starosta:

9:30 – 12:00 13:00 – 17:30

středa

úřední hodiny:

9:00 – 12:00 13:00 – 17:00

pokladna:

8:00 – 9:00

telefony:

326 992 302, 326 991 592

Kosmetický salon

Ivana Jedličková, Za Školou 414

kosmetika, vizážistické služby a prodej kosmetiky Alcina

telefon: 606 802 320

Pneuservis, autoservis

Emanuel Fiala, Hlavní 13

pondělí – pátek 8:30 – 17:00

sobota – neděle dle dohody

telefon: 731 036 059

Gastrodeli

U Sokolovny 259

výrobky studené i teplé kuchyně, cukrářské i pekařské

telefon: 326 996 359

objednavky@gastrodeli.cz,
www.gastrodeli.cz

Nakládání s odpadem

Michal Schwägerl

sutě, písky, štěrky, zemina, dřevo
vyklízení, přistavení kontejnerů, odvoz
telefon: 777 435 672, 777 017 068

Advokátní kancelář

Mgr. Stanislav Beran, Dům seniorů, Za Školou 414, 1. patro

telefon: 606 494 811

email: beran-advokat@seznam.cz

SALON LINDA - Stríhání pejsků

Eva Pencová, Na Ostrůvku 292

telefon: 773 079 428

Rehabilitace – masáže

Ivana Drobílková, Dům seniorů, Za Školou 414

LTV cvičení – elektroléčba – mobilizace páteře, reflexní terapie
pondělí – pátek dle objednání
telefon: 603 254 220

Večerka u Honzika

Thao Leová Thanh a Ngoc Nguyen Duc, Hlavní 13

potraviny – drogerie

pondělí – pátek 6:30 – 19:00

sobota – neděle 6:30 – 18:30

Atelier Kučera

Hlavní 560

krejčovské práce, opravy oděvů

úterý – pátek

9:00 – 12:00 14:00 – 17:00

sobota

9:00 – 11:00

Mgr. Eva Valsová,

telefon: 736 536 574

Česká daňová kancelář, s. r. o.

Ing. Luboš Valehrach, MBA, Na Požárech 425

daňové poradenství, vedení účetnictví
telefon: 603 876 540

Dámské kadeřnictví

Hlavní 35

pouze na objednávku

telefon: 723 679 943

Salon Faviola

manikúra, pedikúra, kosmetika, masáže
Za Školou, bývalá pošta

Manikúra, nehtová modeláž

Jitka Kolomazníková

telefon: 604 710 975

Pedikúra, kosmetika

Lenka Fabiánová

telefon: 721 460 199

Masáže

Sophie Dragon

telefon: 723 022 979

Poradce v životních situacích
a hypnoterapeut

Martina Nepimachová

telefon: 703 383 611

Casido, s. r. o.

Floriánské náměstí 413

Prodej jednostranných a oboustranných lepících pásek, technických, stavebních a elektrikářských pásek, plastových sáčků, pytlů, strečových fólií, plastového obalového materiálu za velkoobchodní ceny.

pondělí – pátek 8:30 – 15:00

telefony: 737 242 375-6,

www.casido.cz

Praktický lékař

MUDr. Jiří Ranc, Dům seniorů, Za Školou 414, 1. patro

pondělí 13:00 – 18:00

úterý 7:30 – 14:00

středa 11:00 – 17:00

čtvrtek 7:30 – 14:00

pátek 7:30 – 13:30

telefon: 326 992 361

Pošta Partner a prodejna krmiv

Za Školou 2

pondělí 8:00 – 10:00

úterý 8:00 – 12:00 13:30 – 16:00

středa 8:00 – 12:00 13:30 – 17:00

čtvrtek 8:00 – 12:00 13:30 – 16:00

pátek 8:00 – 12:00 13:30 – 16:00

sobota 9:00 – 11:00 vydávání balíků
a listovních zásilek

telefony: 604 100 302, 737 946 186

Veterinární praxe

MVDr. Jitka Myslivečková, Hlavní 39

pondělí dopoledne: objednání
pacienti + operace
15:00 – 19:00

úterý dopoledne: objednání
pacienti + operace

středa 10:00 – 12:00

15:00 – 19:00

čtvrtek 10:00 – 12:00

15:00 – 19:00

pátek dopoledne: objednání
pacienti + operace
15:00 – 19:00

soboty, neděle a pohotovost po
telefonické domluvě

telefon: 326 992 912, 602 641 294

Knihovna

Skleněná vila, V Ovčárně 87

úterý 15:00 – 17:00

Infozprávy

Služba Infozprávy je určena všem občanům městyse a je zcela zdarma.

Registrace je možná

- osobně na úřadě v úřední hodiny
- přes internet www.infozpravy.cz
- mobilmním telefonem.

Registraci telefonem provedete zasláním SMS

LT mezera číslo popisné na telefonní číslo 735 166 666

1

2

3

4

5

6

Autorství kreseb od toušeňských dětí na titulní straně Floriána 11-12/2020 je rozlišeno drobnými značkami.

- ✚ Ema Valášková (10 let)
- ✚ Stela Javorková (10 let)
- ✚ Sára Ducháčková (9 let)
- ✚ Ema Ducháčková (7 let)
- ✚ Alan Bubeník (7 let)
- ✚ Esme Bubeníková (4 roky)

Vánoční, novoroční a zimní pozdravy na pohlednicích vycházejí z módy. Pro knihu **Toušeň na starých pohlednicích** byla tato šestice ještě příliš mladá a navíc je stále z části k dostání na úřadě, zvolna však už nabývá na historické hodnotě.

- (1) – Foto Ivana Černá, 2012
- (2) – Foto Hana Němečková, Vánoční přání, 2013
- (3) – Foto Ivana Černá, Vánoční pozdrav
- (4) – Hana Němečková, Vánoční pozdrav, 2014
- (5) – Foto Ivana Černá, 2012 varianta B
- (6) – Foto Ivana Černá, 2012 varianta A

FLORIÁN
Zpravodaj městyse
Lázně Toušeň

FLORIÁN, zpravodaj městyse Lázně Toušeň, ročník 10, číslo 6 (51), 11-12/2020. Vydává úřad městyse Lázně Toušeň IČ: 00240893, registrační číslo MK ČR E 20466. Kontakt redakce: zpravodaj.florian@gmail.com, elektronická podoba Floriána: www.laznetousen.cz. Redakční rada: Hana Němečková, RNDr. Jan Králík, CSc., sazba a grafická úprava: Ing. Martin Javorek. Florián vychází 6x ročně vždy počátkem sudého měsíce v nákladu 600 výtisků. Tisk: Iva Vodáková – Durabo, Čelákovice, www.durabo.cz. Příspěvky v doporučeném rozsahu asi 1 500 znaků zasílejte na adresu redakce nejpozději v den uzávěrky. Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav a krácení rozsáhlých příspěvků, případně jejich neotištění. **Toto číslo vyšlo 6. prosince 2020. Uzávěrka příspěvků pro následující číslo: 22. ledna 2021.**